

A három kísértés

„(Megkeresztelkedése után) a Szellem azonnal kiűzte őt a pusztába. A pusztában negyven napon át időzött, közben a sátán kísértette. Együtt volt ott a fenevadakkal, és angyalok szolgáltak neki...” (Mk 1,12-15)

Jézus megkísértésének történetét Márk igen röviden, Máté és Lukács részletesebben írja le, én mindhárom evangéliumot felhasználva próbálom átgondolni a kísértés természetét, és legyőzését:

- Jézus életében,
- a zsidó nép történelmében,
- és a mi életünkben.

A kísértés Jézus megkeresztelkedése után és nyilvános működésének megkezdése előtt történt. A 30 éves Jézus életének döntő eseménye volt megkeresztelkedése. Amikor kiemelkedett a vízből, megnyílt az égbolt, és a Szent Szellem galamb formájában reászállt, miközben az Atya égi szózat formájában kinyilvánította: „*Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik.*”

Nem tudjuk, hogy pontosan mi történt a Jordán-parton, de azt tudjuk, hogy ettől kezdve Jézus élete gyökeresen megváltozott. Ennek a változásnak az oka egy olyan isten-élmény, amely az emberben tudatosítja helyét és küldetését. Jézus az Atya szeretett Fia, akit eltölt a Szent Szellem, az Atya Lelke, amely megvilágosítja őt, áthatja szeretettel.

Megkeresztelkedése után történik a hármaskísértés. Jézus életében fontos volt, hogy nem az isten-élmény eufóriájában, „feldobott állapotban”, erőtől, lelkesedéstől duzzadó állapotban indul „megváltani a világot”. A keresztségkor reászállt Szent Szellem hatására a pusztába megy. Negyven napra elvonul a világtól: átgondolni küldetését, felkészülni rá. Itt, a pusztában, a sivatagban, ahol semmi nem tereli el a figyelmét – itt éri az a hármaskísértés, amely talán ösképe a minden embert érő kísértéseknek.

A „Keressétek az Isten Országát” Jézus küldetése alapján gondolta végig a három kísértést: a gazdasági csoda, a nagyság és a hatalom kísértéseként. Az egyszerű ember hajlamos azt gondolni, hogy ha neki nincsenek „világmegváltó szándékai”, ha nem érez magában világmegváltó küldetést, akkor talán ez a rész rá nem is vonatkozik különösebben: neki nincs szüksége elvonulásra, átgondolásra, mert őt biztosan nem fenyegeti a gazdasági csoda vagy a világ feletti hatalom kísértése. Úgy gondolom, hogy a Jézussal történtek minden egyes emberre vonatkoznak, ezért a három kísértést mint **Jézust, az embert** ért kísértést próbálom átgondolni az evangéliumok alapján.

Jézus 40 napig böjtölt a pusztában. Nem tudjuk azt sem, hogy a pusztában mi történt. Márk nem ír böjtről. Lehet, hogy Jézus evett mannát (hiszen angyalok szolgálták), mint a pusztában vándorló zsidó nép; vagy szöcskét és vadmézet, mint a pusztában élő Keresztelő.

Azt sem tudjuk, hogy valóban 40 napig volt-e ott, vagy csak szimbolikus jelentésű a negyvenes szám, amely sokszor szerepel a Bibliában. Mózes is 40 napig böjtölt a Sínai-hegyen, Illés is 40 napra vonult el, Izrael törzsei is 40 évig vándoroltak, sőt apokrif iratok szerint Ádám is 40 napos böjtöt tartott a bűnbeesés után. Csupa jelentős esemény a zsidó nép történetében – akárcsak Jézus fellépése.

Akármennyi ideig tartott is, akármilyen (vagy semmilyen) evett Jézus – Máté tanúsága alapján **megéhezett**. Érdekes megfigyelni, hogyan támad a kísértő. A böjt utáni éhséget kiharcolva **Jézus vágyait** célozza meg.

1. kísértés: A fizikai vágyak kísértése

„Negyven napon és negyven éjen át böjtölt, s utoljára megéhezett. Ekkor hozzámment a kísértő, és így szólította meg: *Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a követ kenyérré váljanak.*”

Az égi szózat kinyilvánította, hogy Jézus az Isten Fia – erre hivatkozva szólítja meg őt a kísértő, a diabolosz: a vádló, rágalmazó, szétdobáló, összekeverő, „keresztbe tevő”, „betartó”. Ami Jézusban megvilágosodott a keresztleléskor, ill. utána a pusztában, azt most ő megpróbálja összekeverni. Jézusnak is voltak fizikai vágyai, igényei, melyek támadási felületet adtak a kísértőnek, aki tisztában volt Jézus képességeivel, lehetőségeivel: Jézus **képes** a követ kenyérré változtatni. (Ha nem lenne rá képes, nem lenne kísértés a kísértés.) Mi már azt is tudjuk, hogy később Jézus borrá változtatta a vizet, megszaportotta a maroknyi eledelt, vagyis birtokában volt a szükséges szellemi erő. A kísértés itt és most arra irányult, hogy ezeket a benne lévő erőket önző, egoista módon a saját vágyainak, vagy akár jogos fizikai igényeinek a kielégítésére használja fel.

A fizikai vágyak kísértése végigkíséri az emberiség történetét.

- Megtörtént a **Paradicsomban**, ahol a kísértő arra biztatta az első emberpárt, hogy egyen a tiltott fa gyümölcséből. „*Az asszony látta, hogy a fa élvezhető, tekintetre szép és csábít... Vett tehát gyümölcséből, megette, adott férjének, aki vele volt, és az is evett belőle...*”
- Ez a kísértés történt meg a **pusztában** vándorló választott néppel is, amely az éhség miatt zúgolódott. Szerencsére ott volt vele Mózes, az Isten embere, aki kiimádkozta a megoldást: a mannát, amivel a zsidó nép kielégítettet – egy időre.
- Ez a kísértés jelentkezik **a mi életünkben**, nemcsak az étvágy, hanem általában a fizikai vágyak kísértéseként. Ez az első nagy támadási felület rajtunk. Az ember fizikai testének vágyai, igényei határtalanul növekedhetnek. Van köztük jogos, van köztük túlzott – ember legyen a talpán, aki világosan külön tudja választani őket. De akár jogos (mint Jézusnál), akár túlzott – mégis támadási felület rajtunk a kísértő számára.

Lucifer – a vágyak fejedelme, aki mohóságra, mértéktelenségre csábít. Azt szokták mondani, hogy Lucifer legyőzése a gyomor uralmának megtörésével kezdődik. Lucifer arra törekszik, hogy az embert – érzékszervei révén – az anyagi világhoz kösse. Minél több bennünk a vágy a különböző fizikai tárgyak, élmények iránt, annál több lehetősége van a kísértőnek, hogy vágyainkon keresztül a fizikai síkhoz kössön minket. Anyagiassá akar tenni, hogy ne foglalkozzunk a szellemi dolgokkal. Akit lekötnek fizikai vágyai, az nem veszélyes az ellenerők számára. Barcza Barna kérdezte sokszor: Felfigyeltek már rád az ellenerők? Veszélyes vagy már számukra?

Azt hiszem, egyértelmű, hogy Jézus első kísértése minden emberre vonatkozó kísértés, mert minden ember megkísérthető étvágya és különböző fizikai vágyai alapján. Keresem a kísértés legyőzésének a mintáit és lehetőségeit a mi életünkben.

- A **paradicsomi** történetben az ember nem tudott ellenállni a kísértésnek.

- **Jézus** a pusztában ellenállt, és visszautasította azt. Visszautasította, hogy a birtokában lévő szellemi erőket egoista módon használja fel, visszaéljen velük – egyfajta mágiát gyakorolva uralkodjon a természetben. A fizikai, anyagi világ vágyain keresztül kísértőnek ezt mondja: „*Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem mindazzal az igével, mely Isten ajkáról való!*” A kísértő lefelé húz – az anyagi világhoz akar kötni, Jézus pedig felfelé – a szellemi világ felé akar emelni. A fizikai táplálék helyett a szellemi táplálékra mutat.
- A Jézus útján járó, kísértéseiben botladozó **mai ember** számára is nagyon fontosnak gondolom Jézus szavait. Nem azt mondta, hogy nem fontos a fizikai táplálék. Nem arra biztat, hogy próbáljuk legyőzni a fizikai dolgokra vonatkozó vágyainkat, hanem szellemi vágyakozást próbál ébreszteni. Nem lemondást akar – jobbat kínál, amit ha megkóstol az ember, már nem is vágyik annyira arra, ami addig fontos volt neki.

Talán azt gondoljuk, hogy oly kevés az igazán jó szellemi táplálék, amihez hozzájuthatunk. De talán lehetnének egy kicsit bátrabbak a szellemi táplálék területén. Engedjünk közelebb magunkhoz, próbáljunk befogadni új ízeket is. Ismerkedjünk, barátkozzunk többféle szellemi táplálékkal is. Bízunk lelki-szellemi szervezetünkben – belül elrendeződnek a dolgok, megtörténik a kiválasztódás. Sosem tudhatja az ember előre, hogy mikor és hol talál igazgyöngyöt – olyat, amiért mindenét eladja! –, ha meri vállalni a salakanyag kockázatát. Tápláljuk szellemi, felfelé törekvő vágyainkat, ne éhezessük, mert akkor szellemünk leszokik az evésről. Épp ez a kísértő szándéka, ezért erősítgeti fizikai vágyainkat. Hányszor súgja nekünk: „Ez jár neked!”

Jézus a **szellemi táplálékot** kínálja segítségül a fizikai vágyak kísértésében botladozó emberségünknek ma is, nekem is, neked is...!

2. kísértés: Isten próbára tévése

A második kísértés Jézus életében arra irányult, hogy tegye próbára Istent. A kísértő a szent városba vitte, a szent hely ormára állította, és így szólt hozzá:

„*Ha Isten Fia vagy – vesd alá magad! Írva van ugyanis: Angyalainak parancsolt felőled, hogy kezükön hordozzanak, hogy lábad soha kőbe ne üsd!*”

A kísértő második támadása Jézus ellen **Istenbe vetett bizalmát** célozta meg. Az első kísértésből győztesen kikerülő Jézus Istenre hivatkozott az előbb, ill. az Ő igéjére, mely fontosabb volt számára, mint a földi táplálék. A kísértő szavai mögött talán a következő húzódott meg: „Vajon te is olyan fontos vagy a te Istenednek, mint Ő neked? Tegyük próbát! Vesd le magad innen a templomtoronyból! Úgyis meg fog menteni téged! Vagy nem mered? Talán nem bízol benne? Félsz a kockázattól?”

A kísértő tudta, hogy Jézus nyugodtan levethetné magát a templom tornyáról, nem lenne bántódása, nem veszítené el az életét. Jézus nemcsak az élettelen természet, a fizikai anyag felett úr, hanem az élet felett is. Megmenthetné a saját életét. Bebizonyíthatná, hogy Isten segítségére van, nem hagyná őt elveszni. Bebizonyíthatná, hogy birtokában van az az isteni erő, képesség és segítség, mellyel később visszaadja az életet Jairus lányának vagy Lázárnak.

A kísértés itt és most arra irányul, hogy ezekkel a képességekkel és segítségekkel visszaéljen saját önös célja érdekében. Ha leveti magát – próbára teszi Istent, és saját erejével is hivatkozik.

Az isteni erővel és segítséggel való visszaélés kísértése is egyidős emberségünkkel.

- A **Paradicsomban** az első emberpár tudta a törvényt: Isten a kert közepén álló fa gyümölcsének fogyasztását

megtiltotta – ha megszegik, meghalnak. „*A jó és rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz.*” A kísértő arra csábította őket, hogy nyugodtan megszeghetik a törvényt: „Semmi esetre nem fogtok meghalni.” Vagyis arra csábította őket, hogy próbára tegyék, megkísértsék Istent.

- A **pusztában** vándorló zsidó nép is sokszor próbára tette, megkísértette Istent: hitetlenséggel, bálványimádással, hűtlenséggel, törvényszegéssel. De mellette volt Mózes, aki újra és újra kiimádkozta Isten bocsánatát.
- Ez a kísértés jelentkezhet **a mi életünkben** is. Mi is eljuthatunk szent magaslatoakra, szellemi magaslatoakra, és ott érhet minket a kísértés, mely talán így szólal meg bennünk, különösen, ha nagy bajban vagyunk: „Én mindent megtettem Istenért – most már ő is segítsen, mentse meg, tegyen csodát!” Megszólalhat a kísértés az elbizonytalanodás hangján is: „Valóban mögöttem áll Isten? Ha fontos vagyok neki – mutassa már meg magát!” Megszólalhat a praktikum hangján is: „Legyen már valami hasznom is abból, hogy őt szolgálom. Történjen már valami rendkívüli az életemben – hogy mások számára is nyilvánvalóvá váljon: Isten áll mögöttem!” Érdemes hát megfontolnunk Jézus szavait: „*Írva van: Ne tedd próbára Istenedet, az Urat!*” Talán ezt is kihallhatjuk belőlük: „Ne csodákban bízz, ne magadra figyelj, hanem tedd a dolgod. A te dolgod az, hogy fejlődj a jóságban, önzetlen szeretetben, szolgálatban, és másokra figyelj. Bízzál bennem, én is teszem a dolgom. Anélkül, hogy azt rendkívüliségekben megmutatnám, bizonyítanám a világ felé.”

3. kísértés: A hatalom kísértése

A harmadik kísértés Jézus életében a világ feletti **hatalom** kísértése volt. A kísértő megmutatta neki a világ minden királyságát és azok dicsőségét. A hazugság fejedelme az egész világ feletti hatalmat és dicsőséget kínálja fel Jézusnak, ha leborulva imádjá őt:

„*Ezeket mind neked fogom adni, ha leborulsz és imádsz engem*”

A kísértő harmadik – talán legnagyobb – támadása az ember legsebezhetőbb pontjára irányul. A kísértő tudja, hogy a legszentebb embert is tönkretelheti a hatalom kísértése. Megpróbálja Jézust is: Tud-e benne vágyat ébreszteni a hatalom megszerzése iránt?

A kísértő nagyon jól tudja, hogy az ember mindenre képes a hatalomért, a mások – akárcsak egy ember – fölötti hatalomért, a mások fölötti uralkodásért. Képes akár még a lelke eladása árán is – illetve csak annak eladása árán képes.

A kísértő Jézushoz intézett szavai mögött talán a következők húzódtak meg: „Tudom, hogy te hatalmas szellem vagy, aki uralkodsz az élettelen természet erői fölött, uralkodsz az élet fölött. Miért ne uralkodhatnál az egész világ-mindenség és a benne lévő összes szellemi létező fölött? Te lehetnél az Isten! Azt már tudod, hogy Isten áll mögötted. Olyan bizonyossággal tudod, hogy nem is akarsz próbára tenni. De elég ez neked? Nem akarsz inkább te előreállni? Megvan hozzá benned minden képesség és lehetőség! Én segítek ebben neked. Borulj le előlem – imádj engem (vagyis használd az én eszközeimet!), és tiéd az egész világ! Használd fel a benned rejlő képességeket – saját célod érdekében!”

A világi értelmű hatalom és dicsőség vágya is egyidős az emberséggel.

- A **Paradicsomban** a hatalom és a dicsőség kísértése a kígyó szájából így hangzik: „*Isten jól tudja, hogy amely napon abból esztek, felnyílik szemetek, és olyanok lesztek, mint az Isten.*” Az első emberpárt meg-

érintette a nagyság bűvölete. Ki ne szeretne olyan lenni, mint az Isten? Az ember istenülő vágyai is végtelenek.

- A **pusztában** vándorló zsidó népet is megérintette ez a kísértés, és a mindennekfelett álló Istent egy aranyborjúra cserélte: imádta a kísértőt. Megtette azt, amit Jézus visszautasított. Mózes a törvény erejével próbálta a népet megvédeni ettől a kísértéstől – de nem sok eredménnyel. A nép újra és újra idegen isteneket imádott, hiába mondta Mózes: „Féld az Urat, a te Istenedet, tiszteld, és az Ő nevére esküdj.” Mózes tudta, hogy ha népe nem féli az Urat, a mindennek felett állót, ha képes azt bármi másra elcserélni, akkor legyőzi őt a hatalom kísértése – és akkor ő akar majd mindennek felett álló lenni.

- Ez a kísértés is jelentkezik **a mi életünkben**. Először csak arra vágyunk, hogy tiszteljenek minket, hogy hallgassanak ránk, azután egyre inkább elvárjuk az elismerést – és máris elindultunk a hatalom útján.

Sokat lehetne beszélni a hatalom és dicsőség kísértéséről a mi életünkben, egy biztos: mindnyájunkat érint – ezért keresem itt is a kísértés legyőzésének mintáit és lehetőségeit.

- A **Paradicsomban** az ember nem tudott ellenállni ennek a kísértésnek sem.
- **Jézus** a pusztában legyőzte a kísértést, a következő szavakkal utasította vissza: „*Takarodj Sátán! Hiszen írva van: Istenedet, az Urat imádd, és csak neki szolgálj!*”
- A jézusi úton járó, kísértéseiben botladozó **mai ember** számára is fontosak Jézus szavai. Isten van az első helyen. Mert ha valaki lecseréli az első helyen lévő Istent bármi másra – előbb vagy utóbb ő pályázik az első helyre. Dombi Feri bácsinál olvastam sokszor: „Jézus

mondja: Akinek az életében nem vagyok az első helyen, ott nem vagyok jelen.”

Ha az emberiség történelmét nézem a három kísértés tekintetében, azt látom:

- A **Paradicsomban** az ember nem tudott ellenállni a kísértéseknek – elbukott.
- A **választott nép** a pusztában szintén nem tudott ellenállni. Bár mellette volt Mózes, és a törvény erejével segített legyőzni a kísértéseket – de a törvény kevésnek bizonyult.
- **Jézus** a pusztában – isteni erejét félretéve – legyőzte a kísértéseket, ellenállt az ellenerők minden csábításának. Nem élt vissza isteni erejével, teljesen emberré vált. Emberként – velünk közösséget vállalva – itta ki a kísértések keserű kelyhét, hogy segíteni tudjon rajtunk. Önmagában tapasztalta meg a kísértéseket, hogy magában kiérlelve a legyőzésükhöz szükséges mintákat – segíteni tudjon rajtunk.
- **Krisztus óta** az emberiség képes arra, hogy legyőzze a kísértéseket, ha befogadja magába Krisztust. A lehetőség adott – a többi rajtunk fordul. Ne feledjük, hogy Krisztus szavai segíthetnek minket:

– Nemcsak kenyérrel él az ember.

– Ne tedd próbára Istenedet, az Urat!

– Istenedet, az Urat imádd, és csak neki szolgálj!

A három mellé még egyet tennék:

– Fejleszd ki magadban **a létezés iránti hála** érzését!

Adj hálát mindenért, ami van! Az egész lét, minden történet, minden perc ajándék – Isten ajándéka, csoda. Semmi nem véletlen, semmi nem magától értetődő.

Azt tapasztalom magamban, hogy akkor győz le valamilyen kísértés, ha megjelenik életemben az elégedetlenség érzése. Voltaképpen az elégedetlenség érzése **nyitja** ki a kaput a kísértőnek, és tesz engem sebezhetővé. Ha elégedetlen vagyok, akkor érint meg a kísértő szava: „Ez jár neked...”. Jár neked jogos vágyaid kielégítése, jár neked az isteni segítség, és jár neked legalább egy kicsi (majd egyre nagyobb) hatalom.

A hála érzése viszont **zárja** a kaput, védőfóliát vonva körém. A hála érzése az a védőburok, amely segít, hogy a jóhoz kapcsolódjunk, és az ellenerő egyre kevésbé tudjon belénk kapaszkodni. Ha **hálát** tudok adni **a jóért** – észreveszem azt a sok-sok jót, ami az életemben van, ami talán már természetes a számomra – de ha észreveszem, ha hálás vagyok érte, kevésbé vágyom arra, ami még nincs. Ha pedig már **a rosszért** is hálát tudok adni – az növeli bennem a bizalmat a gondviselő Istenben. A rossz sem mindig „rossz” – lehet olyan figyelmeztetés, jelzés, amely mutatja, hogy hol tértem le a helyes útról, és ha megértem, talán még időben vissza is tudok kapaszkodni – igazán érdemes tehát hálát adni érte.

Az evangéliumi történet vége:

„Ezzel elhagyta őt a vádló. Egyszerre angyalok jöttek hozzá, és szolgáltak neki.”

Jézus legyőzte a kísértéseket. Ezután angyalok jöttek, és szolgáltak neki. Hiszem, hogy ha az ember is képes legyőzni a kísértéseit, akkor megtapasztalhatja védőangyala jelenlétét, segítségét – aki szolgálja, segíti őt.

Miklovicz Lászlóné Panni

